

Veter harmonizacije mednarodnega civilnega procesnega prava

Zbirni podatki

Avtor: Tjaša Ivanc, Urška Kežmah, Tjaša Ivanc, univ. dipl. pravnica, asistentka na PF Univerze v Mariboru Urška Kežmah, univ. dipl. pravnica, sodnica Okrožnega sodišča v Mariboru

Publikacija: Pravna praksa - 2010, številka 39, stran 28 | GV Založba, d.o.o., 7.10.2010

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Besedilo

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru je 23. in 24. septembra pod vodstvom prof. dr. Vesne Rijavec gostila odmeven dogodek. V okviru projekta Poenostavitev izterjave denarnih obveznosti v EU, ki ga podpira EU v okviru posebnega programa Civilno pravosodje Evropske komisije, v katerem sodelujejo partnerske univerze, več kot 16 nacionalnih poročevalcev in številni raziskovalci, sta bili pod skupnim naslovom Sodno varstvo pravic v civilnih zadevah organizirani dve mednarodni znanstveni konferenci: Poenostavitev izterjave denarnih obveznosti v EU in Nepravdni postopki v stvarnopравnih in stanovanjskih zadevah.¹

Na razsežnost konferenc kažejo tako bogat program s predavatelji iz več kot dvajsetih držav kot tudi zelo aktualne in zanimive teme, ki so spodbudile izmenjavo idej in znanj na področju mednarodnega civilnega procesnega prava. Področje izterjave obveznosti predstavljajo skrajšani sodni postopki, ki najpreprosteje pripeljejo do poplačila terjatve (postopek za izdajo plačilnega naloga v več različicah, izdaja evropskega plačilnega naloga in postopek v sporih majhne vrednosti). Mednarodnost konferenc in poznavanje značilnosti sorodnih pravnih redov sta omogočila uspešno predstavitev mehanizmov za čezmejno izvršbo.

Neučinkovitost veljavnega sistema

Na povečevanje ambicij in širjenje območij urejanja sodnega varstva pravic v civilnih zadevah je opozoril generalni direktor za pravosodje in notranje zadeve v Generalnem sekretariatu Sveta EU **mag. Ivan Bizjak**. Na temelju razvoja in perspektiv Lizbonska pogodba podrobneje in celoviteje kot njena predhodnica opredeljuje področja zakonodajnega urejanja vprašanj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah na evropski ravni (81. člen PDEU). V pogodbi je tako kot temeljno načelo sodelovanja v ospredje postavljeno vzajemno priznavanje ter izvrševanje sodb in odločitev v zunajsodnih zadevah.

Na zelo preprosto, a po drugi strani problematično vprašanje prednosti in slabosti unificiranih pravil o poenostavljeni čezmejni izterjavi obveznosti si je prizadeval odgovoriti odvetnik in mednarodni svetovalec pri Evropski komisiji **Jesus Bores Lazo**. Kot iztočnico k predavanju je iz svoje bogate prakse predstavil nekaj pretresljivih statističnih podatkov. Samo 37 odstotkov vseh čezmejnih terjatev je v današnjih razmerah lahko uspešno izterjanih, kar pomeni, da več kot 60 odstotkov vseh terjatev ni

mogoče izterjati, pri čemer je misel sklenil z izjavo, da veljavni sistem ni učinkovit. Na kratko lahko sklenemo, da dokler ne bo harmonizacije pravil na področju poenostavljene izterjave čezmejnih obveznosti, tako dolgo ne bo učinkovitega svobodnega kroženja plačilnih nalogov v EU. Nalog za izterjavo (angl. Attachment Order) je korak naprej in predvsem potreba na področju evropske izterjave obveznosti.

S tem se je strinjal tudi **dr. José Caramelo Gomes**, profesor z Univerze v Portu, ki dodaja, da je nujna harmonizacija v kontekstu čezmejnega dostopa do informacij o dolžnikovem premoženju. Da se doseže učinkovit dostop do informacij v čezmejnem poslovanju, je nujna harmonizacija nacionalnih ureditev tudi na področju dostopa do informacij glede dolžnikovega premoženja. Zato predlaga, da ko izvršilni organi prejmejo predlog za izvršitev sodne odločbe in preden se dejansko izvede rubež premoženja, z namenom, da se upoštevajo različne ureditve v nacionalnih sistemih, ti naložijo tretji osebi dolžnika oziroma dolžnikovem bankam v državi dolžnika, da zagotovijo informacije o dolžnikovem premoženju. S tem se bo izvršilnim organom zagotovila možnost izbire med celotnim dolžnikovim premoženjem, še preden se izvede rubež.

Težave z mednarodno pristojnostjo

Upniki so pogosto primorani zahtevati zavarovanje svojih pravic, prav tako svojih terjatev, glede na dejstvo, da postopki, v katerih jih bodo uveljavljali, lahko trajajo, medtem pa se lahko bodisi spremeni stanje dolžnikov oziroma ti razpolagajo s premoženjem ter tako onemogočijo ali znatno otežijo poplačilo upnikov. Na številne težave v zvezi z mednarodno pristojnostjo za izdajo začasnih odredb, pa tudi glede priznavanja in izvrševanja takih ukrepov v drugih državah je opozoril dr. Eduard Kunštek, profesor s Pravne fakultete na Reki. Trenutnega stanja ne moremo šteti kot učinkovitega, zlasti ob upoštevanju nekaterih odločitev Sodišča EU in nemožnosti napovedati izid postopkov v zvezi z začasnimi ukrepi, ki jih je mogoče izvesti v državah članicah EU in na Hrvaškem. Zato se je predavatelj zavzel za revizijo Uredbe 44/2001/ES.

Informatizacija ZK

O aktualnih spremembah Zakona o zemljiški knjigi je spregovoril profesor s PF Univerze v Mariboru **dr. Renato Vrenčur**, ki je opozoril zlasti, da novela prinaša popolno informatizacijo zemljiške knjige. Pri tem je poudaril, da z uvedbo t. i.

kvalificiranih vlagateljev² zakonodajalec omejuje postulacijsko sposobnost strank. Med nekaterimi pomembnimi novostmi je tudi ukinitvev zemljiškoknjižnih vložkov. Opozoril pa je tudi na razmerje med zemljiškoknjižnim in izvršilnim postopkom v povezavi z nepremičninskimi izvršbami.

Smiselna "smiselna uporaba"

Glede razmerja med pravnim in nepravdnim postopkom je profesor s PF Univerze v Ljubljani **dr. Lojze Ude** opozoril, da "smiselna uporaba" ZPP ne pomeni dobesedne, gramatikalne razlage in uporabe Zakona o pravnem postopku (ZPP), temveč njegovo uporabo v skladu s smislom nepravdnega postopka. Če glede na celotno ureditev nepravdnega postopka ne bi bilo smiselno uporabljati določb pravnega postopka, je torej treba uporabiti določbo pravnega postopka tako, kot to ustreza obravnavani nepravdni zadevi.

Strokovna razprava, konstruktivni predlogi in številna udeležba so bili dokaz, da je organizator pripravil strokovno zanimivo in aktualno konferenco.

¹ Več o projektu in konferencah na: www.acj.si.

² Notarji, odvetniki, za državne organe pa državno pravobranilstvo Republike Slovenije.